

Gør Det Selv

SVÆRHEDSGRAD:

Du skal være omhyggelig, når du klæber sprosser på ruden, for de kan ikke komme af igen. Og du bør være ret fortrolig med brug af din overfræser.

TIDSFORBRUG PR.

VINDUE:

1-2 dage uanset metode

PRIS:

Cirka 650 kroner til de limede sprosser (pr. vindue).

Cirka 350 kroner til den løse ramme (pr. vindue)

2 GENVEJE

til vinduer med sprosser

MED
TAPE

1 Faste sprosser

Sprosserne limes fast på ruden med en specialtape. De sidder urokkeligt fast og giver huset et helt andet præg.

De løse sprosser er hængslét i siden og kan åbnes, når der skal pudses vinduer.

**MED
BESLAG**

2 Løse sprosser

Hvis man vil skifte de store termoruder ud med sprossevinduer, bliver det hurtigt dyrt. Vi viser to meget billigere løsninger, der kan holde, indtil vinduerne engang skal skiftes for alvor.

Sprossevinduer har fået en renæssance, efter at en masse af dem brutalt blev revet ud engang i 60'erne og 70'erne og erstattet af store panoramavinduer med termoglas.

Nogle huse er voldsomt skæmmet af disse kæmperuder, og ejerne vil gerne skifte dem. Men skift af vinduer med rammer i et helt hus er dyrt, og hvis de i øvrigt ikke fejler noget, kan det godt være et projekt, der bliver udskudt. Indtil vinduerne går i stykker og alligevel skal skiftes, kan vores "snydesprosser" derfor være et godt kompromis. Enten den limede version, som ser mest ægte ud, men som er lidt svær at rengøre og vedligeholde (som ægte sprossevinduer). Eller den smarte version med rammer, der kan åbnes, når der skal pudses vinduer.

MED
TAPE

1 Faste sprosser

Med sprosser forandrer du komplet de gamle panorama-vinduer fra 70'erne. Tallene viser monteringsrækkefølgen.

Sprosserne limes direkte på glasset

En flot måde at lave "snydesprosser" på er denne, hvor vi klæber nøjagtigt tilpassede sprosser direkte på glasset. Vi bruger en speciel, vejrbestandig tape, som kan holde til temperaturudsving mellem ± 20 og $+90$ grader.

Vi startede med at tegne vinduet af i størrelsesforholdet 1:10 og tegnede de enkelte sprosser ind, så vi kunne danne os et indtryk af antal og størrelsesforhold. Herefter blev hver enkelt sprosse skåret ud og tilpasset, før den fik

grundingsolie og træbeskyttelse. Til slut foretog vi en prøveoplægning på gulvet og var klar til montering.

Allerførst blev den nederste vandrette række sat op, fuldstændig i vater. Med den som udgangspunkt kunne alle de øvrige sprosser klæbes fast, idet vi hele tiden tjekkede med vinkel og vaterpas.

På indersiden satte vi en flad liste, men det behøver man egentlig ikke, da listerne er hvide på bagsiden, og tapen er næsten usynlig.

MATERIALER

Vælg en stærk tape. Her er valgt en dobbeltklæbende Tesa Outdoor tape, som tåler vejr og vind. Den er glasklar og kan næsten ikke ses indefra, men bærer 1 kilo pr. 10 cm.

VIGTIGT

Tapen skal monteres helt ud til sprosseskanten. På den måde sikrer du dig, at der ikke opstår en smal revne ind mod glasset, hvor der kan stå vand, som vil ødelægge sprossen med tiden.

Opskæring

1 Ydersprosserne skal skæres i smig i den ene ende. Ud mod vinduesrammerne skal du skære dem lige over og lidt for lange, så du kan justere dem på stedet.

Montering

Hjælpelisten monteres ved stregen

1 Afmærk på ruden, hvor du skal montere første vandrette række sprosser. Klods et vaterpas op på bundlisten, og mål op på ruden derfra. En hjælpeliste sættes på ruden med fire små stykker tape.

Første lodrette sprosse placeres på ruden.

4 Monter nu de inderste lodrette sprosser (B). Brug en vinkel til at styre efter, og sæt sprossen ned i smigen først.

Sæt bogstaver på enden af sprosserne, så du ved, hvor de skal placeres.

Stopklods

2 De indvendige sprosser (A + B) skæres i smig i begge ender. Sav et 45° snit ind til midten af listen fra begge sider. En stopklods sikrer, at længden bliver den samme.

3 Foretag en prøveoplægning. Når alle sprosser er savet ud, slebet og malet, bør du lægge dem op på gulvet, så du er sikker på, at alt passer.

4 Sæt monteringsstape på bagsiden af sprosserne. Tapen skæres præcist til til kant og smig med en hobbykniv. Lad dæktapen sidde, til sprosserne skal monteres.

2 Fjern beskyttelsesfolien fra tapen på den første sprosse. Nu er du klar til at montere sprossen på ruden.
VIGTIGT! Pas på, tapen hæfter øjeblikkeligt.

En hjælpeliste er klæbet på ruden med fire små stykker tape.

3 Første vandrette sprosse klæbes på ruden. De næste sprosser monteres langs hjælpe listen. De yderste sprosser sættes på til sidst og skæres til efter vinduesrammen.

DET HAR VI BRUGT

Materialer

(til et vindue på 126 x 217 cm)

21 x 43 mm høvlet fyr:

- 6 vandrette sprosser (A) a 43,5 cm
- 4 lodrette sprosser (B) a 42 cm
- 12 ydersprosser (C) a cirka 45 cm (tilpasses individuelt i længden ud mod vinduesrammen)

Desuden:

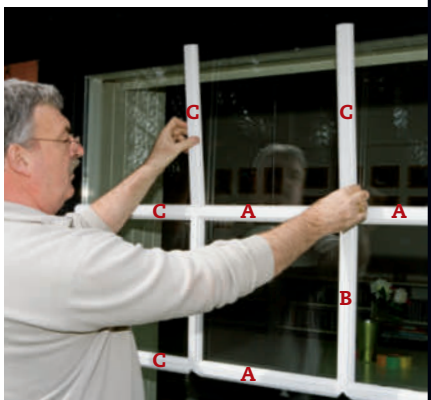
- 4 ruller Tesa Outdoor dobbeltklæbende tape, grundingsolie, træbeskyttelse

Specialværktøj

- Kap/geringssav

5 Når nederste vandrette række er på plads, kan hjælpe listen fjernes. Den øverste vandrette række sprosser skal du tjekke med vaterpasset.

6 Sæt de lodrette ydersprosser på. De skal tilpasses i længden ud mod vinduesrammen, før du fjerner tapen og monterer.

MATERIALER

Sprosser på begge sider. Du kan sætte samme slags sprosser på indersiden af ruden, eller du kan bruge en flad liste, der er afrundet på kanterne. Listen til højre er den udvendige sprosse.

2 Løse sprosser

Rammerne fungerer ligesom overfalsede køkkenlåger og slutter helt tæt til vinduesrammen.

Sprosserne består af hele rammer

Denne udgave af sprossevinduet laves med udgangspunkt i en løs ramme, der kan åbnes, når der skal puds vinder. Start med at måle vinduesfladen mellem glaslisterne nøjagtigt op. Tjek højde og bredde flere steder, og tjek, at hjørnerne er vinkelrette. Husk at måle alle vinduer, og tilpas rammerne individuelt.

Mål også, hvor dybt glasset ligger i forhold til glaslisternes forkant, så du kan få sprosserammerne helt ind i vinduet, uden at rammen rører glasset –

ellers risikerer du, at rammen klapper i blæsevej. Rammerne er fremstillet af lister, som er samlet med bladsamlinger. Listerne er savet halvt igennem med 33 mm brede indsnit, som er stemt ud der, hvor de skal samles. Kanterne er fræset i profil med en overfræser, hvorefter der er monteret brede lister, som går ud over rammens kant. Herved dannes en fals, der slutter tæt til vinduesrammen ligesom de gammeldags overfalsede køkkenlåger.

TIPS

Lav en prøveopstregning. Før du begynder at tegne sprosserne op på papir, er det en god idé at ofre en rulle malertape og sætte "tapesprosser" på vinduerne. Så kan du se, præcis hvor de skal sidde for at virke harmoniske.

VÆRKTØJ

En overfræser er uundværlig. Hvis du skal lave mange af de viste sprosserammer, så kan du ikke undvære en god overfræser. Ganske vist kan samlingerne laves med sav og stemmejern, men med overfræseren bliver de fuldstændig ens og nøjagtige.

Rammen bygges

1 Afsæt samlingerne på sprosserne. Mål ud på hhv. en vandret og en lodret sprosse, og tegn indsnittene op.

VIGTIGT! Skær sprosserne af i overmål, ca. 10 cm, så du kan gøre dem fast til dit fræseland (se trin 2).

5 Flyt fræseguiden, og fræs alle indsnit. Skil fræselandet forsigtigt, så det kan bruges til de næste sprosser, og sav nu sprosserne af i de rigtige længder.

Montering

1 Mærk af på vinduerne, hvor hængslerne skal sidde. Vi bruger tre kanthængsler i den ene side og to vridere i den modsatte side af hver ramme.

2 Læg sprosserne i fræselandet, og mærk indsnittene op. Landet består af en plade og to (blå) hjælpelister, som holder styr på listerne, når du fræser.

3 Lav en fræseguide af fire lister. Med en fræseguide har du helt styr på din overfræser, når du skal lave dine indsnit. Guiden er bygget, så fræsesålen føres langs indersiden af rammen.

4 Skru fræseguiden fast, og fræs indsnit i sprosserne. Når guiden er skruet fast på hjælpelisterne, ligger den 100 % fast under fræsningen.

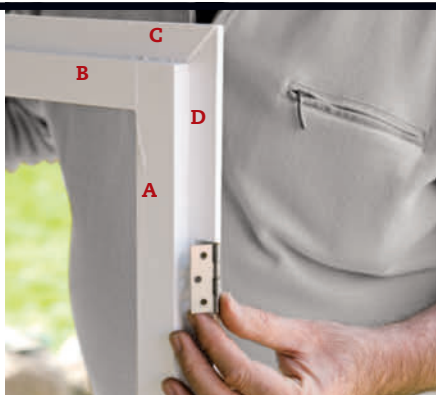
6 Saml rammen med lim og tvinger. Sørg for at samle rammen, så den er i vinkel, og sæt en tvinge på hver samling. Har du ikke tvinger nok, må du samle ad flere omgange.

7 Fræs profil langs alle indvendige kanter på den side, der skal vende udad. Vi brugte et kvartstaffræsejern med 5 mm radius. Rammens yderste kant skal ikke fræses, den dækkes med en liste.

8 Stift frontlisterne (C og D) på rammen. Listerne, der er fræset med samme profil som sprosserne, danner en fals, som slår an mod forkanten af vinduet. Rammerne er klar til grunding og maling.

2 Skru kanthængslerne på sprosserammen. Hold hængslet løst på, mærk af til skruer, og bor for, før du skruer, så træet ikke flækker.

3 Nu kan du montere rammen på vinduet. Få en hjælper til at holde sprosserammen, mens du skruer et par skruer i de to yderste hængsler. Tjek placeringen, før du skruer resten fast.

DET HAR VI BRUGT

Materialer til en sprosseramme (til et vindue på 92 x 143 cm)

15 x 33 mm høvlet fyr:

- 4 lodrette sprosser (A) a 141 cm
- 5 vandrette sprosser (B) a 91 cm
- 2 hjælpelister a 155 cm
- 4 stumper til fræseguide, i alt ca. 100 cm

15 x 43 mm høvlet fyr:

- 2 vandrette forkanter (C) a 146 cm
- 2 lodrette forkanter (D) a 95 cm

Desuden:

- 3 kanthængsler (15 x 40 mm), vridere, skruer, vandfast trælim, grundingsolie, træbeskyttelse

Specialværktøj

- Overfræser